

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК НЕОБХІДНИЙ АСПЕКТ ЯКІСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація.

Необхідність цифрової трансформації освітнього процесу обумовлена глобальними процесами переходу до цифрової економіки та цифрового суспільства. У статті розглянуто проблему цифровізації освітнього середовища як необхідного аспекту якісного освітнього процесу. Схарактеризовані основні напрямки розвитку цифрових освітніх технологій, які допоможуть розширити можливості традиційних моделей навчання, засновані на створенні єдиного цифрового освітнього простору.

Ключові слова: цифровізація, заклади вищої освіти, якість навчання, підготовка фахівців, дистанційне навчання.

Abstract

The need for digital transformation of the educational process is driven by global processes of transition to a digital economy and digital society. The article deals with the problem of digitalization of the educational environment as a necessary aspect of a quality educational process. The author characterizes the main directions of development of digital educational technologies that will help to expand the capabilities of traditional learning models based on the creation of a single digital educational space.

Keywords: digitalization, higher education institutions, quality of education, training, distance learning.

Карантинні обмеження та військовий стан в країні прискорили цифровізацію освітнього середовища. Дистанційне навчання стало невід'ємною частиною освітнього процесу, що відкрило нові можливості для навчання та підвищення якості освіти. В освітній практиці вже звичними є поняття «дистанційного навчання» та «змішаного навчання», все більш активно використовуються різноманітні онлайн-курси, вебінари та інші відлеглі навчальні ресурси. З'явилася низка публікацій в яких відображені особливості освітньої взаємодії із використанням цифрових технологій. Так, С. Дембіцька, І. Кобилянська та О. Пугач [4] обґрунтували шляхи вдосконалення самостійної роботи студентів ЗВО за умов дистанційного формату навчання. О. Трифонова [7] схарактеризувала зміст та структуру інформаційно-цифрової компетентності, а також проаналізувала зарубіжний та вітчизняний досвід щодо її формування. Методологічні засади цифровізації вищої школи визначені О. Карпюк [5], а трансформацію вищої освіти, зважаючи на умови цифровізації, окреслені І. Кучераком [6].

З виникненням дистанційного навчання з'явилася можливість зробити вищу освіту дійсно інклюзивною, адже позбулась обмежень у вигляді архітектурної недосконалості закладів освіти. Зросла можливість здобування освіти на денній формі навчання без відриву від виробництва та перебуваючи в декретній відпустці. Враховуючи зазначене, необхідно чітко окреслити важливість та перспективи цифровізації освітнього середовища ЗВО. В цьому контексті погоджуємося із твердженням В. Худавердієвої, що дистанційне навчання, яке базується на сучасних інформаційних технологіях, є перспективним напрямком розвитку освіти. Воно дозволяє студентам отримувати освіту незалежно від їхнього місця проживання та життєвих обставин. Дистанційне навчання є рівноцінним очною, вечірньою, заочною та екстернатною формами навчання і дозволяє студентам отримувати якісну освіту в комфортних для них умовах [8, с.103].

Вибір раціонального підходу ЗВО до організації дистанційного навчання та пов'язаного з ним, цифрового середовища має вагомий вплив на якість освітнього процесу. ЗВО повинен чітко визначитись з пріоритетними програмними комплексами, платформами та іншим ПЗ, що дозволить провадити ефективне навчання для здобувачів, враховуючи при цьому вподобання усіх учасників освітнього процесу. Окремі аспекти цього процесу відображені в публікаціях [1-3].

Цифровізація освітнього процесу в ЗВО супроводжується низкою проблем для реалізації в закладі освіти:

– Забезпечення відповідної інфраструктури, що включає технічну базу, швидкісний інтернет та ліцензійне програмне забезпечення.

- Забезпечення навчання науково-педагогічного персоналу, щодо використання цифрових технологій в процесі навчання.
- Впровадження електронної бібліотеки та репозиторії ЗВО.
- Впровадження цифрових інструментів для звітності та аналітики успішності здобувачів.
- Забезпечення інформаційної безпеки та конфіденційності даних учасників освітнього процесу.
- Забезпечення інклюзивності цифрового освітнього середовища.
- Залучення здобувачів в процеси використання цифрових технологій в процесах навчання та процесах удосконалення освітнього середовища.

Більшість описаних проблем вже здолало більшість ЗВО України, хтось в більшій мірі, а хтось лише на початковому етапі, але цифрові технології сьогодні розвиваються з шаленою швидкістю, тому необхідне постійне вдосконалення і корегування у цьому питанні.

Таким чином, цифрові технології стали невід'ємною частиною життя сучасної студентської молоді. Вони використовують їх для навчання, розвитку навичок, формування цифрової компетентності та вирішення реальних життєвих і процесійних завдань. Це вимагає від освітніх закладів виконання повного циклу робіт із поширення відповідних інновацій. До них належать оновлення змісту освіти, розробка нових методів та форм навчання, перехід до автентичних методів оцінювання. У ситуації, що склалася, і в ході майбутньої цифрової трансформації освіти розробка та реалізація таких планів є необхідною умовою підвищення якості освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Dembitska S., Kuzmenko O. Improvement of self-educational activity of students of technical specialties based on innovative society development (on the example of studying physics). *Knowledge, Education, Law, Management*. 2021. № 2 (38), vol. 1. С. 24–30
2. Dembitska S., Kuzmenko O. Innovative trends in higher education in the context of sustainable development (on the example of physics and technics disciplines). Collective monograph. Science and education for sustainable development. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 50. Publishing House of University of Technology, Katowice. 2022. С.203–209.
3. Kuzmenko O., Rostoka M., Dembitska S., Topolnik Y., Miastkovska M. Innovative and Scientific ECO Environment: Integration of Teaching Information and Communication Technologies and Physics. Innovative and Scientific ECO Environment: Integration of Teaching Information and Communication Technologies and Physics. In: Auer M.E., Hortsch H., Michler O., Köhler T. (eds) *Mobility for Smart Cities and Regional Development - Challenges for Higher Education*. ICL 2021. Lecture Notes in Networks and Systems. Springer, Cham. 2021. vol 390. P.29–36 https://doi.org/10.1007/978-3-030-93907-6_4
4. Дембіцька С.В., Кобилянська І. М., Пугач С.С. Вдосконалення організації самостійної роботи студентів ЗВО за умов дистанційного формату навчання. *Науковий вісник МДУ. Серія «Педагогіка та психологія»*. 2020. Том 6, № 2. С. 9–19.
5. Карплюк С.О. Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі. Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку. Матеріали методологічного семінару НАПН України. 4 квітня 2019 р. / за ред. В. Кременя, О. Ляшенка ; укл. А.В. Яцишин, О.М. Соколюк. Київ, 2019. С. 188–197.
6. Кучерак І.В. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. Теорія і методика професійної освіти. 2020. Випуск 22. Т.2. С. 91–94.
7. Трифонова О. М. Інформаційно-цифрова компетентність: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Наукові записки Центрально українського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. 2018. Вип. 173 (2). С. 221–225
8. Худавердієва В. Тенденції цифрової трансформації освіти в сучасних умовах. *Педагогічні науки та освіта*. 2022. Випуск XL–XLI. С. 102–109

Четвертуха Владислав Русланович – студент першого курсу групи ТЕ-23б, Факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: Vlad.ufs.ru@gmail.com, тел. +380689643025.

Chetvertukha Vladyslav Ruslanovych - first-year student of TE-23b group, Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: Vlad.ufs.ru@gmail.com, tel. +380689643025.